

Próba!!

A man with a beard and glasses, wearing a patterned shirt, sits at a table in a dimly lit room. He is resting his chin on his hand, looking thoughtfully at the camera. On the table in front of him is a lit candle in a glass holder, along with some food and drink. To his right is a wooden chair with a patterned backrest. In the background, a television is visible on a stand, and a red light is glowing from a device on the stand. The overall atmosphere is quiet and contemplative.

Koalicja na Rzecz Wody?

POLSKA

dane przybliżone

Powierzchnia siedlisk hydrogenicznych	4,3 mln ha
Obszar oddziaływania dolinowych systemów melioracyjnych	1,9 mln ha
Wyposażenie w/w w urządzenia nawadniające	max. 30%
Powierzchnia realnie nawadniana	?
Powierzchnia zdrenowanych gruntów ornych	4,0 mln ha

URZĄDZENIA MELIORACYJNE W KRAJU

Melioracje podstawowe		
kanały i rzeki	74 539	km
w tym rzeki uregulowane	49 851	km
wały przeciwpowodziowe	8 414	km
zbiorniki wodne	189	mln m ³
Melioracje szczegółowe		
rowy i małe cieki naturalne	277 743	km
sieć drenarska	4 390	tys. ha
stawy rybne	40	tys. ha

**Porozumienie z dnia 12 grudnia 1995 r.,
zawarte pomiędzy Ministrem Rolnictwa a Ministrem Ochrony Środowiska
w sprawie tworzenia małej retencji**

PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1. Odbudowa, modernizacja i odbudowa urządzeń piętrzących**
 - jazów, zastawek, mnichów, stopni na ciekach melioracyjnych podstawowych i szczegółowych, zlokalizowanych na zmeliorowanych użytkach zielonych i ornych – w celu wykorzystania wody do nawodnień rolniczych grawitacyjno-podsiąkowych lub ciśnieniowych, spowolnienia odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych.
- 2. Uzupełnienia i modernizacje na obiektach melioracyjnych**
 - wskazane przez komisje po dokonanych przeglądach tych obiektów, w latach 1990-1993 pod kątem zachowania równowagi ekologicznej biotopów.

PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA MAŁEJ RETENCJI:
c.d.

- 3. Odbudowa, modernizacja i odbudowa urządzeń piętrzących i stopni przeciwerozyjnych**
 - na ciekach o dużych spadkach podłużnych dla podniesienia poziomu wody gruntowej na obszarach przyległych.

- 4. Zatrzymywanie wód wiosennych roztopowych i opadowych**
 - w sadzawkach, potorfiach, oczkach wodnych i zaniżeniach terenowych, wyrobiskach żwiru, gliny i pospółki, w uzgodnieniu z zainteresowanymi rolnikami, wykorzystującymi zgromadzoną wodę.

PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA MAŁEJ RETENCJI:
c.d.

- 5. Odbudowa, modernizacja oraz budowa nowych sztucznych zbiorników wodnych**
 - o pojemności do 5 mln m³ na rzekach i potokach dla potrzeb nawodnień rolniczych, hodowli ryb, ptactwa wodnego, ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, energetyki oraz podniesienia walorów krajobrazowych i estetycznych przyrody.
- 6. Odbudowa, modernizacja i budowa nowych stawów rybnych**
 - na wniosek zainteresowanych rolników – za zwrotem części kosztów w trybie opłat melioracyjnych po wykonaniu inwestycji.

**PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA MAŁEJ RETENCJI:
c.d.**

7. Piętrzenie istniejących małych jezior

- i magazynowanie dodatkowych zasobów wody w ilości 5 mln m³ z wykorzystaniem jej do nawodnień rolniczych, zaopatrzenia w wodę gospodarstw, hodowli ryb, ptactwa wodnego, wykorzystania przeciwpowodziowego i energetycznego z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych i estetycznych środowiska przyrodniczego.

REALIZACJA PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI W LATACH 1997-2002

Działanie	Udział w kosztach (315 mln zł) %	Udział w zwiększeniu retencji %
Zbiorniki retencyjne	60,4	32,4
Budowle piętrzące na ciekach podstawowych	21,4	7,7
Stawy rybne	11,0	13,0
Podpiętrzanie jezior	3,3	45,4
Budowle piętrzące na ciekach szczegółowych	0,8	0,4
Modernizacja doprowadzalników	2,5	1,1
Inne	0,6	

wg. Kowalewskiego [2003]

Sektorowy Program Operacyjny MRiRW

„Do 1999 r. powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych wynosiła 36,2% powierzchni ogólnej. Strategia działań w zakresie melioracji powinna uwzględniać następujące elementy:

- 1. ograniczenie nowych melioracji, mających w założeniu zmniejszenie uwilgotnienia;**
- 2. konieczność modernizacji istniejących systemów melioracyjnych ukierunkowanych na restytucję urządzeń nawadniających;**
- 3. weryfikację funkcjonowania sieci melioracyjnych na obszarach o funkcji siedliskotwórczej oraz na obszarach, które utraciły charakter rolniczy”.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Sektorowy Program Operacyjny: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz.1.2: „Rolnictwo a środowisko”.

„/.../ Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znacząca część urządzeń melioracji wodnych wymaga odbudowy i modernizacji. Ponad 2 mln ha użytków rolnych oczekuje na uregulowanie stosunków wodnych w glebie. Pracom tym towarzyszyć muszą prace związane z regulacją odcinków rzek oraz budową kanałów i urządzeń do piętrzenia i ujmowania wody do nawodnień /.../”

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Sektorowy Program Operacyjny: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz. 4.4.: „Priorytety i działania Programu”.

„/.../ W ramach działania będą wspierane projekty z zakresu melioracji szczegółowych i podstawowych oraz projekty związane z kształtowaniem przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego pod warunkiem, że służą one regulacji stosunków wodnych w glebie oraz ułatwieniu jej uprawy.

Biorąc pod uwagę fakt, że **każda rzeka może być zagrożeniem powodziowym**, zakres powyższego działania będzie również obejmować projekty związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym użytków rolnych /.../”.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Sektorowy Program Operacyjny: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz. 5.2: „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”

„/.../ Warunkiem realizacji melioracji szczegółowych jest wykonanie projektów z zakresu melioracji podstawowych oraz regulacji cieków naturalnych, które zapewniają odpływ wody z urządzeń melioracji szczegółowych oraz magazynowanie i doprowadzenie wody do nawodnień, a także ochronę terenów rolnych przed powodzią /.../”.

„/.../ Projekty dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych oraz kształtowania koryt naturalnych cieków wodnych uwzględniać będą zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej /.../”.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Uzupełnienie Sektorowego Programu Operacyjnego: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz. 3.2.5.: „Działanie 2.5. Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”.

„/.../ Co więcej, ulepszanie urządzeń melioracji wodnych zapewni obszarom wiejskim, w szczególności użytkom rolnym, odpowiednią ochronę przed powodzią, a tym samym ochronę środowiska i siedlisk naturalnych /.../.”

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Sektorowy Program Operacyjny: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz.9: „Szacunkowa tabela finansowa dla Programu”.

„/.../ Szacuje się, że w okresie realizacji Programu, w ramach inwestycji z zakresu budowy lub modernizacji urządzeń melioracji szczegółowych zostanie zmeliorowanych 23 tys. ha gruntów. W ramach budowy i modernizacji urządzeń melioracji podstawowych zostanie uregulowanych około 590 km koryt rzecznych, zbudowanych lub zmodernizowanych około 540 km wałów przeciwpowodziowych i około 25 stacji pomp, a także około 12 mln m³ zbiorników wodnych /.../”.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Sektorowy Program Operacyjny: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz. 5.2: „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”

„/.../ Niektóre z działań Programu, takie jak /.../ działanie 2.5. „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” /.../ bezpośrednio wpłyną na poprawę stanu środowiska /.../”.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r.: Uzupełnienie Sektorowego Programu Operacyjnego: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”, rozdz. 2.2: „Ocena zaproponowanych działań z punktu widzenia ich wpływu na sytuację gospodarczą, społeczną oraz w zakresie ochrony środowiska na obszarach wiejskich”.

ZLEWNIA GÓRNEJ NARWI

POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI ZWIĘKSZENIA RETENCYJNOŚCI

miliony m³

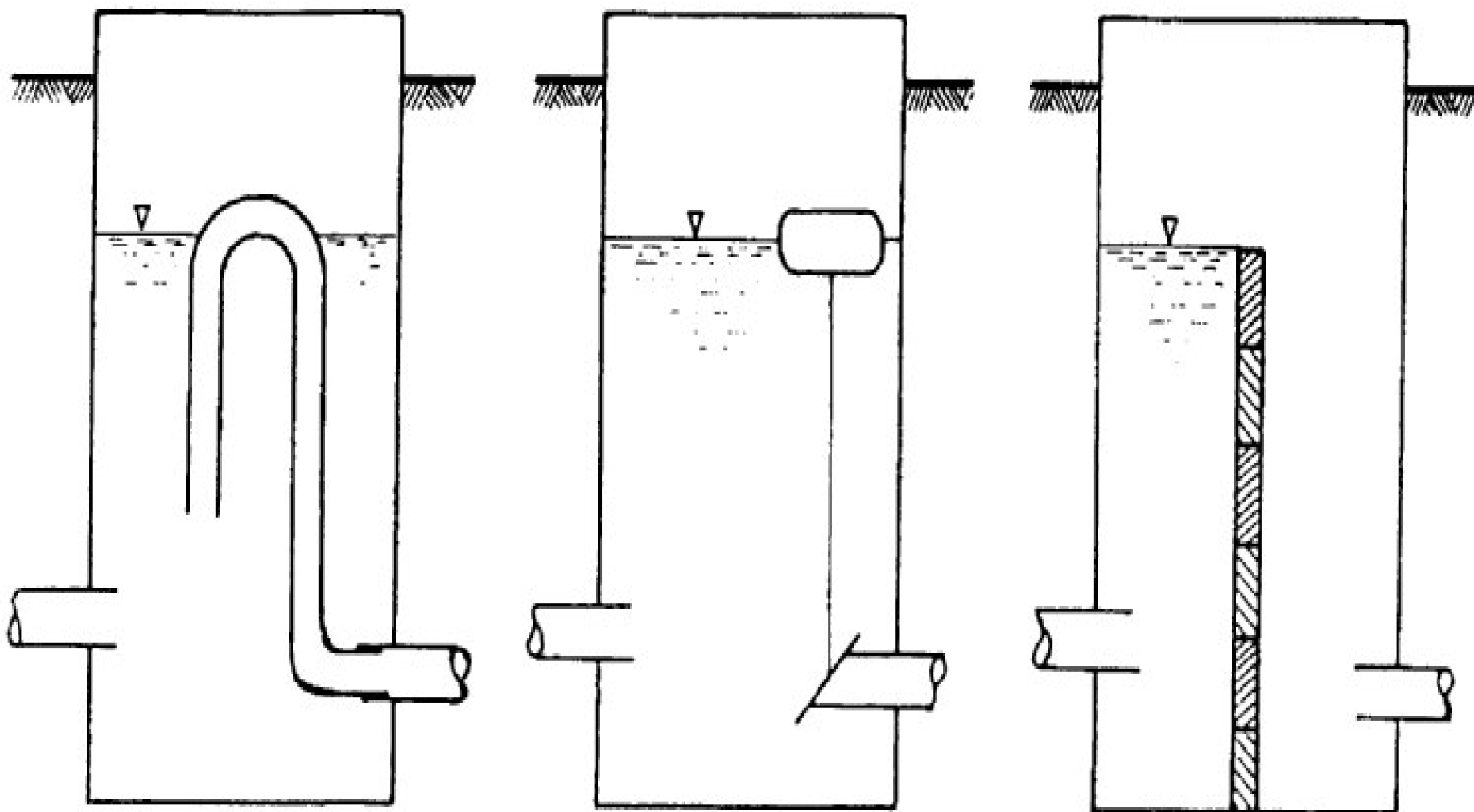
Podpiętrzenie rzek i cieków	1,89	→	3,14
Podpiętrzenie kanałów melioracyjnych	0,16	→	0,26
Regulowanie odpływu w dolinowych obiektach melioracyjnych	0,75	→	2,72
Podpiętrzanie wody w sieci rowów szczegółowych na UZ	20,84	→	41,69
Regulowanie odpływu z sieci drenarskich	20,89	→	41,79
Małe zbiorniki wodne	15,84	→	31,69
Retencja glebowa	12,76	→	51,40
RAZEM	73,12	→	172,70

Za Kowalewskim [2003]

POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI RETENCYJNE MELIORACJI W SKALI KRAJU

(wartości bardzo przybliżone)

- **Retencja glebowa (agromelioracje):**
GO x 30 mm H₂O = **3,0 miliardy m³**
- **Regulowanie odpływu z drenów:** **1,0 miliard m³**
- **Pojemność rowów i cieków melioracyjnych:** **0,5 miliarda m³**

Schemat urządzeń do regulacji odpływu wody z sieci drenarskiej

Zestawienie działań rolnośrodowiskowych przewidzianych na lata 2004-2006

PAKIETY ŚRODOWISKOWE

Rodzaje pakietów; kod	Opcje pakietów	Stawka zł/ha rocznie	Zasięg
Utrzymanie łąk ekstensywnych K01	Pólnaturalne łąki jednokośne – wykaszanie ręczne	1060	Strefy priorytetowe w każdym województwie
	Pólnaturalne łąki jednokośne – wykaszanie mechaniczne	430	
	Pólnaturalne łąki dwukośne	610	
Ochrona gleb i wód K02	Wsiewki poplonowe	350	
	Międzyplon ozimy	580	
	Międzyplon ścierniskowy	580	

Można tu wstawić działania na rzecz zatrzymywania wody!

WSPÓLNOTA INTERESÓW NA KORZYŚĆ MELIORACJI NAWADNIAJĄCYCH DLA:

- **rolnictwa, cierpiącego na brak wody w lecie**
- **ochrony przyrody, ponieważ każde podniesienie poziomu wody gruntowej na łące o 10 cm to kilka gatunków więcej w runi**
- **ochrony przeciwpowodziowej bo w/w 10 cm to kilkadziesiąt lub kilkaset m³ wody zatrzymanej z dala od rzeki**

KOALICJANCI?

*Wszelkie podobieństwo do osób fizycznych jest niezamierzone
i przypadkowe*

Dziękuję za uwagę